

Titel: A ??? O. Høymesse-Texten paa den anbefalede Takke- og Bede-Fest den 1. Decembr. 1773. tilligemed Aftensangs-Texten, brugt til Indgang, forklarede for Uggilt og Taars Meenigheder [Alfa og Omega]

Citation: "A ??? O. Høymesse-Texten paa den anbefalede Takke- og Bede-Fest den 1. Decembr. 1773. tilligemed Aftensangs-Texten, brugt til Indgang, forklarede for Uggilt og Taars Meenigheder [Alfa og Omega]", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 21*, J. P. Holtsberg, Aalborg, 1774, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_021-shoot-workid2_021_013.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 21

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

A. Ω.

Høymesse-Texten

paa

**den anbefalede Takke- og Bede-Fest den 1.
Decembr. 1773. tilligemed Aftensangs-Texten
brugt til Indgang, forklarede for Uggilt og Taars
Meenigheder**

af

Hans Boje,

Sognepræst for bemeldte Meenigheder

Aalborg, 1774. trykt udi det Kongel. privilegerede Bogtrykkerie ved Joh. P. Holtzberg.

2

Høymesse-Texten

antegned i den 85. Davids Psalme fra det 10. v. indtil Enden.

Sandelig hans Frelse er nær hos dem, som ham frygte; at Ære maa boe i vort Land. Miskundhed og Sandhed skal møde hverandre, Retfærdighed og Fred skal kysse hverandre. Sandhed skal opvoxte af Jorden, og Retfærdighed skal see ned af Himmelen. HERren skal ogsaa give det Gode; og vort Land skal give sin Grøde, Retfærdighed skal han lade gaae frem for sit Ansigt; og skal sætte dens Trin paa Veyen.

3

Bønnen

for Prædiken.

O du store Himmelens og Jordens Konge! for dine retfærdige, men derhos naadige Øyne ere vi, efter vor jordiske Konges gudelige Anordning, paa denne Dag forsamlede for at offere dig vore Taksigelsers Offre for den overflødige Frelse, som Kongen og Landet, hver i sin Stand og Sted, saavel altid, som i sær nu paa en kort Tid, saa skinbarlig og ubegribelig har nydt fra dit faderlige Hierte, fra din runde og milde Haand.

Din Tiener, vor Allernaadigste Konge, er selv i Andagt, og nedkaster sig i Dag for din Throne, for at give dig, du ævige Forbarmer, Ære. Han vil, hans Undersaattere skal være i Andagt med Ham, at hans Nidkierhed skal tilskynde dem til at udøse mangfoldige Taksigelser og Bønner baade i GUDs Huuse og deres egne Huuse, at vore Lovsange kunde skingre i det Allerhøyeste, hvor GUD boer, og seer ned til de Fornedrede,

Hielp os o fromme GUD! at betænke det vigtige Ærinde, vi ere komne i for dit Ansigt, hvad for hellige og velsignede Pligter vi have at øve, Bønner og Taksigelser. Hvor uendelig vi ere og blive dig forbundne for det Gode, du har gjort os, hvor høylig vi trænge til meere Got fremdeles: Hvor lidet vi formaae uden Hielp fra det Høye at tænke, tale, eller gjøre noget, dig til Ære og os til Velsignelse. Samle selv vore Tanker fra al Adspredelse, og lad os eene og alleene see paa dig, du store Lysenes Fader! fra hvem alle gode og fuldkdmne Gaver komme. Oplys os, opvæk os, at vi maae kiende og glædes over de store Ting, du har gjort imod os, du som er mægtig, og

4

dit Navn er helligt, og din Barmhiertighed varer fra Slægt til Slægt mod dem, som dig frygte.

Hielp os at kiende vores Uværdighed, og forskrækkes over den. Jo mere vi erindre os dine Velgierninger, jo meere beskæmmes vi over vore Misgierninger, der have opvakt dig, o hellige og retfærdige GUD! til Vrede, og været Aarsag til alt det Onde, der har trykket; thi Synd, Synd, er Folkets Ulykke.

Det er din Godhed, o langmodige Forbarmer! at vi ere ikke aldeles fortærede; thi dine Barmhiertigheder have ingen Ende, og din Godhed er hver Morgen nye. Vi have fortient at hiemsøges med de haardeste Plager, at være ved Pestilentse, som Fæet, udslettede af de Levendes Lande, at være nedstyrtede i Pølen, der brænder med Ild og Svovel; men din uendelige Godhed, JEsu Fortjeneste og Forbøn har opholdt os, afvendt Plagerne, og tilbyder os paa denne Dag allesammen Naade og Pardon ved JEsu. O! omvend os, vor Saligheds GUD, og overgiv din Fortørnelse over os! Du skiøtter ikke om vore Taksigelser for det Gode: Du hører ikke vore Bønner om meere Got herefter: Vov heele Høytid vilde være dig til Mishag, om vi med uomvendte Hierter, med uomskaarne Læber nærmede os til dig, og vovede os for dig.

Derfor bede vi dig ydmygelig og Hiertelig i Tillid til vor Forsoner JEsu om Naade til Omvendelse, til Synds Forladelse, til alle vore Syndevaners Afstaaelse, hvormed du, o retfærdige GUD! har været fortørnet af os.

Lad saaledes denne Dag være ikke allene vor Taksigelses Dag, vor Bøns og Paakaldelses Dag; men endog vor Omvendelses Dag, vor nye Pagtes Dag om, at vi vil være dit Folk, dit hellige og lydige Folk, og du vil være vor GUD, vor forsonede GUD, hvem vi i al Vor Nød, aandelig og legemlig, nærværende og tilkommende, kan have Tilflugt til og Tillid til ved din Søn, vor HERre og Frelser JEsu Christum, i hvis Navn vi nu paakalde dig, vor GUD og vor Fader, du som er i Himlene & c.

5

Da vores Allernaadigste Konge til denne Festes høytidelige Helligholdelse haver approberet 4re smukke Texter af Davids ypperlige Psalme-Bog, hvilke alle udi de store Kiøbstæder paa denne Dag afhandles, og holdes hver en Prædiken over; og vi derimod hos os, efter Omstændighederne, ey kan have uden den eene, Prædiken i hver af vore Kirker, saa haver jeg, for paa nogen Maade at erstatte vores Tab, i HERrens Navn besluttet at bruge Aftensangs Texten til vores Indgangs-Tale, som ere Davids Ord i den 125. Psalme, fra Begyndelsen til Enden:

De, som forlade sig paa HERren, skal være som Zions Bierg, der skal ikke ryste; men blive ævindeligt — Fred over Israel.

Af disse velsignede Ord forestiller jeg os som en Hoved-Lærdom:

GUDs Folkes lyksalige Fortrine frem for de Ugudelige.

GUDs Folk er der allene, der er, der kan og bør kaldes et lyksaligt Folk. De ere saaledes ikke altid

6

lyksalige som Verden kalder og holder saa for at være, i Henseende til udvortes Lykkens Gaver; ney, Salig er det Folk hvis GUD HERren er. a)

Det er klart at see, det er læt at høre, at det er just GUDs Folk, som Aftensangs Texten taler om fra Begyndelsen til Enden, ja de blive nævnede udtrykkelig med dette Navn: HERren er omkring sit Folk, staaer der. See, her høre vi jo, hvo det er, der kan rose sig af, og trøste sig ved de Lyksaligheder og Fortrine, som Texten opregner: Det er GUDs Folk

Ey de Ugudelige. Disse nævner Texten ogsaa: Ugudeligheds Scepter eller Spiir, hvor der forstaaes ved Ugudelige alle uigienfødte, uomvendte Mennesker, der ere uden GUD i Verden b), ingen Samfund ere i med GUD ved en levende Troe, har revet sig løs fra GUD og hans Samfund, ved Sikkerhed og Ondskabs Synder brudt Naade Pagten med GUD i Daaben, kan og vil ikke, i deres nærværende aandelig døde Tilstand, efter Pagten, troe paa GUD, tiene og adlyde GUD i Troen; men gaae frem efter deres eget fordærvede Hiertes Gotbefindende, og gjøre, hvad dem lyster.

Disse ere de Ugudelige, hvad enten de saa ere Hyklere, eller aabenbare Syndere, og begge Slags Ugudelige taler Aftensangs Texten om.

A) Hyklere beskrives under den Talemaade: De henvende sig paa deres krogede Veye.

GUDs Ord er Reglen for vor Troe, og Levnet c). Det er Lygten for vore Fødder, Lyset paa vore Stier d). Det, der kommer overeens med GUD og hans Villie i Ordet, det er rette, det er lige Veye;

a) Psalm. 144, 15. b) Ephes. 2, 12. c) Gal. 6, 16. d) Psalm. 119, 105.

7

men det, som i Hierte, Ord og Gierning viger af derfra, eller strider derimod, der er krumme det er krogede Veye. Vi fandt ikke den rette Vey, og Retfærdigheds Lys skinnede ikke for os, og Solen gik ikke op for os. Vi gik ad idel vrang og skadelige Veye, og vandrede øde Krogveye, men vi vidste intet af HERrens Vey. a)

Saadanne krogede Veye, forkeerte Menneske-Veye, optænkte af det fordærvede menneskelige Hierte selv, ere Hyklers Veye. Deres Hyklarie, deres Gudfrygtigheds Skin, uden Gudfrygtigheds Kraft, er selv en Synd imod det 2det Bud, som selv en Synd imod det 2det Bud, som forbyder, at lyve og skuffe. Disse have forladt Livets Vey, og henvendt sig paa Afveye; for at opholde og underholde sig paa dem, søge de allehaande Udflugter forestillinger, Bedragerie og Hyklarie; de smigrede for ham med deres Munde, og de løye ad ham med deres Tunger; men deres Hierter vare ikke faste til ham, og de holdte ikke troeligen ved hans Pagt. b)

Deres Synd er saaledes en modtvillig Synd. De fortiene HERrens Bebrejdelse hos Propheten: Hvo er nogen som farer vild, at han jo gjerne vil komme til den rette Vey igien, dog vil alligevel dette folk stedse og altid fare vild. De holde saa haart paa Bedragerie, at de ville ikke lade dem vende derfra. Der er ingen, som angrer sin Ondskab, at sige, hvad gjør jeg dog. De løbe alle deres Løb, som en grum Hest, der render i Strid, c)

Derfore ere faadanne i GUDs Øyne ikke et Haar bedre end:

B) Aabenbare Syndere, hvilke vor Aftensangs

a) Viisd. B. 5, 6. 7. b) Psalm. 78, 36. 37. c) Jerem. 8, 4. 5. 6.

8

Text ogsaa taler om under dette Udtryk: De gjøre Uret, eller efter andre Oversættelser, Misdædere. Det er da de aabenbare Ugudelige, der uden Undseelse føre et ondt og forargeligt Levnet, gjøre ligesom deres Haandværk af det Onde, der er som det uroelige Hav, der ikke kan være stille, men udkaster stedse sit Skarn og Dynd. a)

De sove ikke, før de have gjort ilde, og de hvile ikke før de have gjort Skade; thi de nære sig af ugudeligt Brød, og drikke af Fortredeligheds Viin. b)

Begge derfore: Hyklere og Misdædere, blive her satte sammen, fordi' begge ere HERren en Vederstyggelighed. Begge gjøre ondt. De første hemmelig, de andre aabenbare. De første ved Omveye; de andre lige frem, derfore faae og begge af HERren een Straf; thi han er ikke en GUD, som behager ugudeligt Væsen: c) den, der er ond, bliver ikke for ham.

Derfor staaer her i vor Text: Men de, som

henvende sig paa deres krogede Veye, dem skal HERren lade fare med dem, som gjøre Uret, eller, efter andre Oversættelser: Han skal bortdrive dem med Misdædere, hvilken Bortdrivelse indbefatter i sig: en ævig Udstødelse fra GUDs Ansigt, og Fraskillelse fra hans Herligheds Samfund: Gaaer bort, I Forbandede, i den ævige Ild, som er bereed Diævelen og hans Engle. d) Jeg kiendte eder aldrig: Viger alle fra mig I Misdædere. Han skal tage sin Kasteskovl i Haanden; han skal feye sin Loe, og sanke Hveeden i sin Lade; men Avnerne skal han opbrænde med uslukkelig Ild. e) Han skal

a) Es. 57, 19. 20. b) Ordspr. 4, 16. 17. c) Psalm. 5, 5 d) Matth. 25, 41. e) Matth. 3, 12,

9

bortdrive Misdædere med Hyklere, og Hyklere med Misdædere, fra hans hellige Ansigt, bortdrive dem fra alle de udvortes Fortrine, de her have nydt med de Fromme, bortdrive dem fra Herredømmet over de Fromme, bortdrive dem af de Levendes Lande ved en ulyksalig og forbanded Død, ja bortdrive dem fra sig og alle Fromme til det ævige Piines Sted. De Ugudelige skal være som Avner, Veiret bortspreder, den Ugudelige skal ikke bestaae i Dommen, ey heller Syndere i de Retfærdiges Meenighed; thi HERren kiender de Retfærdiges Vey; men de Ugudeliges Vey skal forgaae. a)

Saa høre vi: Det er ey de Ugudelige, der kan tilegne sig de lyksalige Fortrine, som David i Aftensangs Texten opregner. Vel synes og prises de ofte lyksalige midt i deres Ugudelighed, mit Folk, de som prise dig salig, de forføre dig. b) De synes ofte, efter Textens Ord, at have Spiir eller Scepter.

Ugudeligheds Spiir, staaer her, hvorved forstaaes deres Magt over GUDs Folk til at plage, tugte, trykke dem, giere dem, paa GUDs Tilladelse, haarde Trængseler, ja være, efter Ordets Bemærkelse i Hovedsproget, som er skarpt Riis, hvormed de Retfærdige pidskes.

Saa spiller Ugudelighed mangan Gang Mester, og faaer Overhaand; det synes, som de Ugudelige skulle

raade for Verden og GUDs Folk i Verden, have størst Magt, best Fremgang, og som GUD

i sit Forsyn ingen Forskiel gjorde paa de Retfærdige og Ugudelige

Men det synes ikkun saa: HERrens Hensigter ere i denne Prøvelse retfærdige og sande: deres Magt

a) Psalm. 1, 4. 5. 6. b) Es. 3, 12.

10

og Fremgang skal ikke vare altid, om en kort Tid skal den Ugudelige, der udbredede sig som et grønt Laurbærtræ, være borte, og hans Sted skal ikke findes, a) Ævigheden skal i sær opdage Forskiellen imellem en Retfærdig og Ugudelig, imellem en, der tjener GUD, og en, der ikke tjener ham. b) GUDs Folk er der da allene, der ere i Sandhed lyksalige Folk. Deres Fortrine ere virkelige og store, baade i denne og i sær i h n Verden. Vi ville strax komme til at høre om disse Fortrine, naar vi først have lagt et lidet Mærke til de hellige og herlige Navne, som de blive tillagte i Texten, hvoraf vi kan see baade deres pligter og Lyksaligheder.

De kaldes, som vi allerede have hørt: A) GUDs Folk og det ey allene, som alle er det, i Hensigt til Skabelsen, Opholdelsen og Igienløsningen: men hans Folk, endog i Hensigt til Helliggiørelsen og Troen deri til Christum ved den Hellig Aands Naadevirkning, hvorved de ere traadde ind udi Naade-Pagten med GUD i Christo JEsu, og faaet Ret til alt det Gode, Christus har fortient os, og GUD i Pagten lover, ja efter Pagten skiænker formedelst Christum, og hvoraf dette er Hoved-Summen: Jeg vil være eders GUD, og I skulle være mit Folk. c) Jeg vil annamme eder, og være eders Fader, og I skulle være mine Sønner og Døttre, d) siger HERren den almægtige. De Igienfødte og Troende, de, og ingen andre, tilhøre disse prægtige Navne: I ere alle GUDs Børn ved Troen til Christum, e)

Saa mange, som ham annammede dem haver han giver Magt at blive GUDs Børn, de som troe paa hans Navn. f) a) Psalm. 37, 35. 36. b) Malach. 3, 18. c) Lev. 26, 12. d) 2. Cor. 6, 17. 18. e) Gal. 3, 26. f) Joh. 1, 12.

11

Dernæst kaldes de:

B) Efter vor Text: De Retfærdiges Lod. som Ugudeligheds Spiir skal ikke hvile over. Et mærkeligt og velsignet Navn: De Retfærdiges Lod, fordi de ved Tilegnelse og Tilregnelser af Christi Retfærdighed ere tilfaldne ham ligesom en Lod. Lodden er mig tilfalden paa det deyligste. a) O en deylig Lod, at være lodtagen i JEsu, at findes i ham, og have baade Troens og Levnets Retfærdighed ved ham. b)

c) De kaldes gode og oprigtige i deres Hierter:

Gode, fordi den allene gode GUD har lagt sin gode og fuldkomne Gave i dem, c) igienfød dem ved sin gode Aand, fornyer dem til sit gode og hellige Billede, og saaledes givet og giver dem Lyst og Kraft til at lade af fra det Onde, og gjøre i Sandhed det Gode, lade deres Lys skinne for Menneskene, at de kan see deres gode Gierninger, d)

Oprigtige i deres Hierter, e) rette Israeliter, i hvis Aand er ingen Falskhed, f) der ikke hykle, eller forstille sig; men tale og gjøre af Hierret, i Aand og Sandhed, g) og saaledes øver dem i at have allevegne en uskad Samvittighed baade for GUD og Menneskene. h)

Endelig kaldes GUDs Folk:

D) Israel, det er det sidste Ord af Aftensangs Texten: Fred over Israel. GUDs Israel, i) der ere fødte af GUD, har faaet den Omskiærelse, der skeer uden Hænder, k) Igienfødselen og Fornyselsen, og i Sandhed kan regne GUD i Christo, som deres Pag-

a) Psalm. 16,6. b) Philip, 3, 19. c) Matth. 19, 27.

d) Matth. 5, 16. e) Joh. 1, 47. f) Psalm. 52, 2.

g) Joh 4, 24. h) Apost. G. 24, 16. i) Gal 6, 16.

k) Col. 2, 11.

12

tes GUD, og dem, som hans Pagtes Folk. Ere I Christi, saa ere I Abrahams Sæd og Arvinger efter Forjættelsen a)

Saa mange Navne har GUDs Folk i vores forehavende Text.

Enhver prøve sig efter dem, rette sig efter dem, og trøste sig saa ved dem; thi da kunde de tilegne dem de Fortrine og Lyksaligheder, som vi nu skal høre, der opregnes.

Det er et lyksaligt Fortrin, at de baade kan og maae forlade sig paa HERren.

De, som forlade sig paa HERren, staaer her, i alle Tilfælde, i al Nød, almindelig og besynderlig, legemlig og aandelig, tage deres Tilflugt til den sande og almægtige GUD, klage deres Nød for ham, udøse deres Anliggende i hans Skiød, begiære og haabe allene fra ham i og ved Christum, Bistand og Frelse, befale ham sine Veye, og da være rolige, ey tvivlende, at HERren jo skal gjøre alting vel, b) vel til hans Ære, til vort sande Gavn i Tiden og Ævigheden. Dette kan, dette vil, dette maae ingen haabe, uden HERrens Folk.

Dette deres Haab, denne deres Tillid er et uryggeligt Haab, en klippefast Tillid. De ere som Zions Bierg, der skal ikke ryste; men blive ævindeligt, ligesom Zions Bierg ey allene var særdeles høyt; men endog overmande fast og sterk, fordi det bestoed af lutter Steene og klippeagtig Grund, og derfor ey saa let ved Vandflod kunde oversvømmes, ved Stormvinde omkastes, eller ved Menneskens Hænder bevæges og bortføres, saa skulde og det aandelige Zion, GUDs Folk, de Troende, der forlade sig paa GUD, være faste og ubevægelige, og blive ved GUDs Magt

13

bevarede formedelst Troen til Saliggjørelse. a) Naar Himmel og Jord, og Zions sterke Bierg maae forgaae, saa forgaaer dog ikke GUDs Folk, GUDs Kirke; men bliver af en stridende, en triumpherende. Biergene skulle vige, og Høyene bevæges; men min Miskundhed skal ikke vige fra dig, og min Freds forbund ikke bevæges & c. b)

Her er ydermere, efter Texten, den almægtige GUDs Naades og velsignelsesfulde Nærværelse, som hans Folk nyde. Der ere Bierge omkring Jerusalem, og HERren er omkring sit Folk.

Oliebierget og de andre jødiske Bierge, der laae omkring Jerusalem, vare som Muure og Volde til Stadens Beskiærmelse; men HERren er omkring Folk, der er endnu meere, HERrens Engle leyre sig omkring dem, som ham frygte, og hjælper dem ud, c) ja GUD selv vil være en gloendes Muur deromkring, d) saa kan Helvedes Porte ikke overvinde dem. e) Den, som boer i den Høyestes Skiul, han skal blive om Natten i den Almægtiges Skygge & c. f)

Og det er fra nu og indtil ævig Tid, HERren er omkring sit Folk. Naar deres Legemer og Siele vansmægte, saa er GUD deres Hiertes Klippe og deres Deel ævindeligt. g)

Naar de vandre igiennem Dødens mørke Dale, saa frygte de ikke for nogen Ulykke; thi HERren er med dem & c. h) Han veed Udgange fra Døden, han skal ledsage dem til over Døden. i)

Derfore skal GUDs Folk ikke altid trykkes, ængstes og plages af de Ugudelige, deres voldsomme og uretfærdige Foretagende: Ugudeligheds Spiir

a) Petr. i, b) Es 54, 10. c) Psalm. 34, 8. d) Zach. 2, 5. e) Matth. 16, 18. f) Psalm. 91, 1-4. g) Psalm. 73, 26. h) Psalm. 23, 4. i) Psalm. 48, 15.

14

skal ikke hvile over de Retfærdiges Lod, paa det de Retfærdige skulle ikke udstrække deres hænder til Uretfærdighed, det er: at de Fromme ikke ved for haarde og langvarige Undertrykkelser skulle gribe til at l gjøre noget, som var uretfærdigt, blive utaalmodige,

og knurre imod HERren, a) blive misundelige paa de Ugudelige, eller gaae over til de Ugudeliges Partie, hykle for dem, løbe med dem i det samme ryggesløse Væsen, & c. b) derfor er HERren troefast, han vil ikke lade dem fristes over & c. c) og dette nu saa meget desto vissere:

Da GUDs Folk har Lov og Ret at bede om alt Got baade for dem selv og andre, til Legem og Siel: Herre gjør vel imød de Gode & c. Han haver Lyst til mig — han kalder paa mig, saa vil jeg bønføre ham & c. d)

Endelig er det, efter vor Aftensangs Text GUDs Folkes velsignede Fortrine: Fred, Fred over Israel, Fred med GUD, Fred med Samvittigheden, Fred her, Fred hisset; de som have vandret retteligt for ham, komme til Fred og Hvile i deres Sovekammer, e)

Jeg haver nu saaledes afhandlet vore foretagne Ord saa kort, som mueligt, at eders Kiærlighed kunde, som jeg saa Hiertelig ønsker, faae nogen Forstand paa og Opbyggelse af Ordene.

At dette ellers har medtaget meere Tid, end en Indgangstale bør og pleyer at tage med sig, formoder jeg, l holde mig tilgode, baade i Henseende til Dagens Høytidelighed og Textens Vidtløftighed.

Vi gaae nu i HERrens Navn over til Høymesse-Texten, og bliver deri ved at handle om GUDs Folk og deres lykkelige Fortrine, i sær den; at de i al a) Psalm. 73, 1. 15. b) 1. Petr. 4, 4. c) 1. Cor. 10, 13. d) Psalm. 91, 14. 15. 16. e) Es. 57, 2.

15

Nød, nærværende og tilkommende, legemlig og aandelig, almindelig og besynderlig, kan forlade sig paa HERren deres GUD. og vente Hielp og Frelse, ja det beste og tienligste fra ham. Til den Ende fremsætter jeg af Texten denne Hoved-Lærdom, som vores Andagt i sær maae have at gjøre med:

GUDs Folkes herlige Frelse i de elendigste Tider.

1) Den Ære, de give GUD for hans Frelse.

2) Det Haab, de have om hans Frelse.

Af Høymesse-Texten, antegnet i den 85. Davids Psalme fra det 10. Vers indtil Enden:

Sandelig hans Frelse er nær hos dem, som ham frygte — og skal sætte dens Trin paa Veyen.

Bliver det da vores Sag 1) at betragte: Den Ære, GUDs Folk giver GUD for hans Frelse. David, eller Koræh Børn, anordnede Sangere ved HERrens Tieneste, taler i Texten, udi deres og GUDs Folkes Navn, om HERrens Frelse, den de ikke allene haabe og trøste dem ved; men endog erindre i al Taknemmelighed til den Allerhøyestes Ære: Sandelig hans Frelse er nær — at Ære maae boe i vort Land, saa Ordene ere ey allene Haabs og Tillids Ord; men kan endogsaa ansees for Taksigelses Ord, ret en Lovsang for GUDs Hielp imod deres Fædre og dem i den forbigangne Tid i de tvivlraadigste og bedrøveligste Omstændigheder.

At GUDs Folk i vor Textes Psalme ey allene haaber HERrens Frelse i nærværende og tilkommende Tid; men endog ærer GUD for hans Frelse i den forbigangne Tid, kan og bør vi saa meget destomindre tvivle om, naar vi see tilbage til det foregaaen-

16

de af Psalmen, og give Agt paa, hvor smukt Propheten i GUDs Folkes Navn opregner og fortæller HERrens beviiste Velgierninger imod sit Folk forhen, ey allene for at bevæge GUD til Medynk over deres nærværende kummerfulde Tilstand; men endog for at give ham sin tilbørlige Ære.

Saaledes begynder Psalmen: HERre! du som har før været naadig imod dette Land, det var Canaans Land, hvor han havde viist sig saa herlig ved Ord og Gierninger, gjort saa meget got frem for andre Lande, værdiget saa høyt, velsignet saa herlig, beskyttet saa mægtig: Du som før haver været naadig imod dette Land, og forløst Jacobs Fanger, bøyer Cyri Hierte til at give Jacobs Efterkommere Frihed at vende tilbage fra det babyloniske Fængsel til deres Hiem. Du som haver før forladt dit Folk deres Misgierninger, og skiult alle deres Synder Sela.

Du som haver før borttaget al din Vrede, og vendt dig fra din Vredes brændende Hastighed.

Hør! hvorledes GUDs Velgierninger, baade legemlige og aandelige, her erindres og - opregnes, saasom Forløsningen af Fængselet, deres Synders For-, ladelse, Straffens og Plagernes Afvendelse, og efterat GUDs Kirke saa i de efterfølgende 4re Vers havde aabenbaret GUD deres nærværende Nød, som, efter al Anseende, har været baade stor og almindelig, ligesom og deres inderlige Længsel efter Naade til Omvendelse, til Forsoning med GUD ved JEsu, til hans Vredes Afvendelse eller Formildelse, til Trøst og Vederqvægelse, Hielp og Bistand, saa komme de i det 10. Vers, som er Begyndelsen af vor Text, udbrydende fuld af Glæde, fuld af Troe og Haab; men og tillige fuld af GUDs Priis og Ære: Sandelig hans Frelse er nær—at Ære maae boe i vort Land.

17

Sandelig vi veed og troe det af GUDs Ord, der er Sandheds Ord. af Forjættelserne og Exemplerne i Ordet. Sandelig vi have og selv erfaret det baade paa os og andre. Naar GUDs Folk for deres egne og Medborgeres Synders Skyld har været i den største Betryk, naar her har været almindelig Nød, saa det har syntes, som alle 3 Stænderne skulle gaae til Grunde, eller besynderlig Nød for enkelte Lemmer af Stænderne, saa har HERren aabenbaret sig allerherligst for dem, der i Boed og Troe til Frelseren JEsu har søgt Frelsen.

Naar det har seet allerlængst og tvivlraadigst ud med Frelsen, saa har den været allernærmest: Sandelig, hedder det derfor, hans Frelse er nær, ret som de ville sige: Lovet være HERren, han lægger Byrde paa os daglig — fra Døden. a)

Dette er endnu GUDs Folkes Troe og Trøst, det er tillige deres taknemmelige Bekiendelse og Overbeviisning, baade ved Oplysning af GUDs Ord, og af egen Erfarenhed kan de vidne om denne Sandhed til GUDs Ære:

Sandelig hans Frelse er nær hos dem, som ham frygte, at Ære maae boe i vort Land.

HErrrens Frelse er det samme, som GUDs mægtige og herlige Hielp, hvilken han beviser i at befrie fra de Ulykker og Plager, der have trykket, og i at oversætte i en lyksaligere Stand, i Nydelse af det Gode, vi behøve, være sig enten i det Legemlige, eller Aandelige. Derfor oversættes Ordet og i nogle Bibler under det Navn, Hielp: Sandelig hans Hielp er nær; dog bliver det Ord Frelse os vigtigst; thi det sætter forud en haard og yderlig Nød, som man er frelst af, ligesom Paakaldelse, der trykkes af

a) Psalm. 68, 20. 21,

18

Hiertet i Angestens Tid, er en ivrigere Bøn, end den daglige og idelige Bøn: kald paa mig i din Nød & c. a) Den Hielp, den Frelse, er fra HErren: Hans Frelse, staaer her. De Retfærdiges Frelse er fra HErren, han er deres Styrke i Nødens Tid. b) Hos GUD er min Frelse, min Ære; min Styrkes Klippe, min Tilflugt er i GUD. c)

Sandelig det er idel Bedragerie med Høyene og med alle Bierge. Sandelig Israel har ingen Frelse uden af HErren vor GUD. d) Og nu saa siger HEren, som skabte dig Jacob, som beredte dig Israel: Frygt ikke, jeg har forløst dig — thi jeg er HEren din GUD, den Hellige i Israel, din Frelser, e) Jeg styrker dig, jeg hjælper dig ved min Retfærdigheds høyre Haand. f)

Ingen uden vor Fader, vor Frelser, vor Trøster, kan raade Boed paa Nøden, og frelse af Nøden; Herfor kaldes. GUD selv, og i sær vor Saliggjører JESUS, som den fortienende Aarsag til al vor Hielp baade legemlig og aandelig, med det Navn, Frelse. Han er mit Ansigtets Frelse og min GUD. Salig er den, hvis Hielp Jacobs GUD er, g) og hvis Haab er til HErren vor GUD & c. h)

Han, vor frelsende GUD bereder Lys, og skaber Mørke, gjør Fred, og skaber Ulykke, i) Han lader sit Folk komme ofte i stor Nød, deels til Tugtelse, deels til Prøvelse, GUDs Huusholding med hans Kirke i Almindelighed, og med hver af Kirkens Lemmer i Særdeleshed er altid sig selv liig, skiænker Blanding af Lys og Mørke, Fred og Ulykke, Sødt og Suurt, leder ofte til Pønter og yderligheder i Nø-

a) Psalm. 50, 15. b) Psalm. 37, 39. c) Psalm. 62, 8. d) Jerem. 3, 23. e) Es 43, 1. 2. 3. f) Es. 41, 10. g) Psalm 42, 12. h) Psalm. 146, 5. i) Es. 45,7.

19

den, for at gjøre den paafølgende Frelse skinbarligere og herligere. Han døder og gjør levende, han fører til Helvede, eller Graven, og fører op igien, a) Han lader en Trofast undertiden komme endog i Ilden og Vandet; men allene for desto herligere at udføre ham, og at Vederqvægelsen skal smage desto lifligere. b) I dette Stykke gaaer det ofte den Retfærdige, ligesom den Ugudelige; c) men det har den Retfærdige, der i Retfærdiggjørelsen har faaet Fred med GUD ved vor HErre JESUM CHRISTUM, d) og frygter GUD, som en Frugt af og et Kiendetegn paa Retfærdiggjørelsen: Hos dig er Forladelse, at man skal frygte dig; e) Disse, siger jeg, har dette forud, at de med Fortroelighed og Frimodighed kan tage deres Tilflugt til GUD og vente al Frelse hos ham.

Saa længe man ey er forsonet med GUD, eller frygter GUD, tør vi hverken bede om Hielp, eller haabe Hielp. Den onde Samvittighed vidner imod os, og gjør vor Nød og Ulykke destomeere emfintlig, ved at forekaste os: Vi ere selv Aarsag i Nøden: Israel! din Ulykke er af dig selv; thi hos mig er det, hvorved du kunde frelses. f)

Hielper GUD en Synder, en ubodfærdig Synder, og hører hans Skrig i offentlig, eller særdeles Nød, som ofte skeer, og vi have Exempler paa i Pharao, Achab, de ni Spedalske og fleere, saa er det ikke for hans Bøns Skyld; thi den er GUD en Vederstyggelighed, saa længe den kommer af et uomvendt Hierte: vi viide, GUD hører ikke Syndere; g) men det er en Frelse, som han havde faaet, om han aldrig havde raabt;

a) 1. Sam. 2, 6. b) Psalm. 66, 12. c) Præd. 9, 2. d) Rom. 5, 1. e) Psalm. 130, 4 f) Hos. 13, 9.

g) Joh. 9, 31.

20

en Frelse for GUDs uendelige Barmhiertigheds Skyld, for JESU Fortienestes og Forbøns Skyld, for de Retfærdiges Skyld, som boe iblandt ham, a) for de uskyldige Børns Skyld, som i Nenive, b) for at lede ham ved sin Godheds Rigdom til Poenitentze.

Skeer det ikke, naaer GUD ikke disse hans naadefulde Hensigter, saa kan han aldrig nyde HErrens Frelse med et glad Hierte, en god Samvittighed, eller sig til Velsignelse. Hans Skyld, og Straf bliver derved formeeret; hans Regnskab svarere, hans Dom forfærdeligere, hans Undskylding destomindre, jo herligere GUD har aabenbaret sig for ham i at høre hans Raad, og øyensynlig frese ham.

Men HERrens retfærdiggjorte og gudfrygtige Folk, fordi disse imodtage Nøden fra en forsoned og Folk; fordi disse imodtage Nøden allene Trøst i Nøden, Styrke i Nøden, mange, mange Velsignelser af Nøden, men endog Ret til at vente Frelse af Nøden, NB. naar GUDs Time kommer.

Og den kommer ofte, førend de selv tænke det: Sandelig hans Frelse er nær for dem, ham frygte.

Vel sandt, den kommer ofte seenere, end de ønskede og tænkte. Vores fordærvede Hierte forlanger Frelse af Nøden, da man knap er kommen i Nøden. Dette er ey allene en herskende Vanart hos de Ugudelige, ledsaget med Utaalmodighed og Knurren, om de ikke strax blive frelst; men det er endogsaa ofte en Fristelse hos GUDs egne fromme Børn, at de med den lidende Messia raabe: Du est min Hielper og den, som udfrier mig, min GUD tøv ikke. c) Skynd dig at hielpe mig, HERre min Salighed, d) HERre!

21

hvor længe vil du aldeles glemme mig a) — Da hedder det ofte: Min Time er endnu ikke kommen, b) Derimod, naar HERrens Frelse til andre Tider tænkes og synes at være mange Miile længst borte: Graad bliver deres Mad Dag og Nat, c) Spottere sige: Hvor er nu din GUD. Nøden er størst: Da, just da, kommer Frelsen, og net op paa den retteste og beleyligste Tid, til GUDs Ære, vores Gavn og Glæde. Om han tøver, da bie efter ham, han skal kommanderes komme d) — HERren er nær hos alle dem, som kalde paa ham e) — HERren er nær, sørger ikke, men lader alle eders Begjæringer & c. f) hvi vil du trykke dig, min Siel g) — Seer det end farligt ud, saa tørst du dog ey grue: Du skal dog Frelse skue fra al Miskundheds GUD. Skulde GUD ikke redde sine Udvalgte, som raabe til ham Dag og Nat, jeg siger eder: Han skal snart redde dem. h) Endskiønt du har skiult dette i dit Hierte, saa veed jeg dog, at du det tænker, i) JESu kiære Disciple ventede først deres opstandene Forlørsers Aabenbarelse, efter hans Løfte, i Galilæa; men see! den skeede, før de tænkte, allerede i Jerusalem, allerede den samme Dag, han opstoed. k)

Saa forkortes ofte for de Udvalgtes Skyld er drøvelsernes og Trængslernes Dage. l) Den behøvende og forønskede Frelse kommer, for man venter. Sandelig hans Frelse er nær—at Ære maae boe i vort Land.

Men HERrens Frelse udfordrer HERrens Ære.

Har han frelst os, da maae vi prise ham. Ære maae boe i vort Land. GUDs Ære maae udbre-

a) Psalm. 13, 2. 3. b) Joh. 2, 4. c) Psalm. 42, 4. d) Habak. 2, 3. e) Psalm 145, 18 19. f) Philip. 4, 6. g) Psalm. 42, 12. h) Luc. 18. 7. 8. i) Job. 10, 13. k) Luc, 24, 36. l) Math. 24, 22.

22

des og forblive i Landet og hos Landets Indbyggere, hvilke HERren har viift sin Frelse. Hiertet, Munden, Levner og Idrætter maae være fulde af HERrens Ære. a) Vore Siele maae love HERren — Vore Læber maae bekiende og berømme hans Navn, b) vort Levnet maae blive opfyldt med Retfærdigheds Frugter, som skee ved JESum Christum, GUD til Ære og Lov; c) thi derved bliver GUD Fader æret, at vi bære ham megen Frugt, d) at andre kan ser vore gode Gierninger, og prise vor Fader, som er i Himmelen, e)

Dertil skal og kan vor Textes Ord opmuntre os: Sandelig hans Frelse er nær—at Ære maae boe i vort Land. I saadan Henseende skal Ordene ey allene være os Lærdoms Ord til vor Troes og Haabes Styrkelse; men endog Lovsangs Ord paa denne vor Lovsangs Dag, opvækkende Ord til en bestandig og taknemmelig Erindring af HERrens Frelse.

HERrens Frelse har været os nær, da det saae elendigst ud for os og med os.

Kommer, mine elskelige Tilhørere! hvis talrige Forsamling jeg glæder mig over, kommer og lader os med eenstemmige Hierter eftertænke og bevidne denne Sandhed til den Allerhøyestes Ære.

Ey nok, vi af Bibelen veed Exempler i Hobetal paa Textens Sandhed. Seer til de Gamles Exempler, og agter: Hvo haabede paa HERren, og blev beskæmmet. Vore Fædre haabede paa dig, og du hialp dem ud. f)

Ey nok, vi have Beviser i Ting fra gammel Tid, det som vi have hørt og viide, og vore Fædre fortællede os, at vi skulle ikke dølgge det for deres Børn, for

a) Psalm. 103, 1. 4. b) Ebr. 13, 15 e) Philip. 1, 11.

d) Joh. 15, 8. e) Math. 5, 16, f) Psalm. 22, 5.

23

den Slægt, som kommer herefter; men fortætte HERrens megen Priis, og hans Styrke, og hans underlige Gierninger, som han haver gjort. a)

Men vort eget Levnets Løb, og det vi deri have erfaret, er nok til at overbevise og opvække vore Hierter? I sær HERrens mægtige og herlige Frelse nu paa en kort Tid imod Kongen og Landet, Kirken og Staten, hver i sin Stand og Sted, er det vore Tanker i Dag besynderlig og høytidelig skulle være beskæftigede med. HERren haver gjort store Ting imod os, b) derfor ere vi glade, større, end vi indsee, og den største Part iblandt os veed af at sige.

Hvo, der har Forstand om at dømmе Tidernes Tegn, og betænke de farlige Tider, vi have havt, og de værre, det har seet ud til, kalder dem billig elendige Tider.

Sin egen særdeles Nød har enhver vel følet og sukker under, ligesom andre i den samme Tid kan have glædet sig over sine egne private Fordeele, uden at bekymre sig om Josephs Skade, c) men en sand Christen, der er en Elsker af sit Fæderneland og det almindelige Beste, ja det som meere er, en Elsker af Zion, af GUDs Kirkes Floer og Velstand, saadan en oplyst og Veltænkende Christen seer og føler med Smerte Kirkens Ødelæggelse, der drager enhver Christens Undergang efter sig; Fædernelandets Ruin, der støder hver enkelt Borgers Velfærd overende. Og i saadan Henseende kalde vi de Tider, vi have havt, elendige Tider, ihvorvel vi havde fortient dem elendigere for Landets himmelraabende Synder. Tænk efter: Hvilket Anslag imod GUDs Kirke; hvad for Piile har den været bestridet med af Satan og hans Haandlangere, Verden og Kjødet? Vantro, spotterske Aander; Let- a) Psalm. 78, 2. 3. 4. b) Psalm. 126, 3. c) Amos 6, 6.

24

sindighed i GUDs Sag, gode Sæders bedrøvelige Forfald. Have vi ikke levet en Tid, da man ligesom forsøgte at jage Dyd og Christendom, Tugt og Ærbarhed af Landet, og rydde Gierderne bort for Laster; men hvor snart vidste HERren at frelse.

De raadsloge imod HERren og hans Salvede: Lader os sønderrive deres Baand, og kaste deres Reeb fra os; men den, som boer i Himmelen, leer ad dem, HERren bespottet dem. Han taledes til dem i sin Vrede, og forfærdede dem i sin Grumhed, a) han joeg Rævene fra Viinbierget, og bortsprede Fienden med hans mægtige Arm. b)

De betydelige Farer, som truede Kongen og det Kongelige Arve-Huus, Rigerne og Landene, har den troe Israels Vægter vaaget for, og viist sig en almægtig og naadig Beskytter.

De mørke Skyer, som vi, efter Rygter og Anstalter, kunde slutte os til at have trækket op, for at forstyrre Landenes Roelighed, har HERrens Haand drevet bort, og desuden i denne Tid velsignet vores Allernaadigste Konges viise og faderlige Omsorg med et lykkeligt Udfald paa vigtige Afhandlinger til Statens Sikkerhed, saa vi kunde gjøre os det glædelige Haab, at vi næst GUD, ved vores mægtigste Felix c) skulle nyde stor Fred. Lovet være HERren, som haver givet sit Folk Israel Roelighed. HERren være med os, som han har været med vore Fædre, han forlade os ikke, og slaae ikke Haanden af os, at han vilde bøye vort Hierte til sig, at vi maae vandre i alle hans Veye, og holde hans Bud og hans Skikke, og hans Rette, som han haver budet vore Fædre. d)

a) Ps. 2, 2. 3. 4. 5. b) Høys. 2, 15. c) Aspstl. G. 3, 24. d) 1. Kong. 8, 50. 58.

25

Morder-Engelen, som i saa mange Aar har gaaet omkring, og næstafvigte Aar, omtrent ved denne Tid, indfandt sig i begge vore Sogner, at dræbe det uskyldige Fæe før os dødskyldige Syndere, har ey allene, af GUDs besynderlige Godhed, gaaer forbi de allerfleeste iblandt os; men endog faaet Befaling at stikke sit Sværd for nærværende Tid i Balgen, saa vi til GUDs Navns Priis maae sige: Dine Domme er en stor Afgrund, du hielper baade Mennesker og Qvæg.

Efter en Deel Aars Ufrugtbarhed, der har udpresset saa mangfoldige Sukke til Himmelen om Brød, og udarmet saa mange, at de, som Folket i Ægypten, havde intet uden deres Legemer og Agre tilbage, har HERren budet sine Velsignelser af Land og Vand, at komme over os, at de Fattige, tilligemed de Rige, kunde mættes med dagligt Brød.

Disse og fleere hans almindelige Velsignelser, fortiene de ikke vores almindelige Lovsang? HERrens Navn være priset, der har bøyet sin Salvedes Hierte til den gudelige Anordning, at saa mange Siele ere forsamlede for GUDs Ansigt i Dag, og sendes Taksigelser og Bønner til Faderen i det Høye; det er en aandelig og inderlig Glæde.

Sandelig hans Frelse har været os nær i de sletteste Tider; saa tænke alle Hierter, saa sige alle Munde: Han er en Frelser og Nødhielper, som gjør Tegn og underlige Ting, baade i Himmelen og paa Jorden, a)

GUD har været vor Tillid og vor Styrke, en Hielp i stor Nød, som er befunden storlig, b) Hvorledes skulle vi betale HERren for alle hans Velgierninger imod os, vi ville optage den megen Saligheds Kalk, og paakalde i HERrens Navn. c) Da toeg

a) Dan. 6, 28. b) Psalm. 46, 2. c) Psalm. 116, 13.

26

Samuel en Steen, og satte den imellem Mispa og Sem, og sagde: Hidtil har HERren hiulpet, HERrens Navn være lovet, a) Skulle vi ikke oprette HERren Ærestøtter i vore Hierter? Skulle vi tie, da Maatre vore Misgierninger møde os. b) Ey allene er det GUDs Folkes Skyldighed, at tale om HERrens Gierninger, og sige, hvad han har gjort, c) men der er heller intet meere født og trøstigt, end at tænke og tale om, hvor meget Got GUD har gjort os, hvor naadig han har hiulpet os, hvor mange tunge Omstændigheder han har ført os igiennem. Det virker ey allene Taknemmelighed for det Forbigangne, Glædet i GUD for det Nærværende, men endog Tillid til GUD for det Tilkommende.

Dette sidste bliver vor Textes 2den Part, neml. GUDs Folkes Haab til GUD om hans Frelse: Sandelig hans Frelse er nær — Efterat vi have brugt Ordene, som Lovsangs Ord til GUDs Velgierningers ærefulde Erindring, saa bruge vi dem nu som Haabs og Tillids Ord; thi GUDs Folk baade i de allerede anbragte og i de efterfølgende Textens Ord: deels haaber, og i Haabet beder om HERrens Frelse, deels om velsignede Virkninger af denne Frelse til aandelige og legemlige, til besynderlige og almindelige Lyksaligheder.

A) GUDs Folk haaber, og i Haabet beder om HERrens Frelse herefter. I alle Livets Tilfælde, fornemmelig i nye indbrydende Nød forlader sig eene og allene paa GUD i Christo JESU, i den visse Tillid, han aldrig vil forlade dem, eller slaae Haanden af dem. d) Verden er og bliver en Jammerdal,

a) 1. Sam. 7, 12. b) 2. Kong. 7, 9. c) Psalm. 77, 12.

d) Ebr. 13, 5.

27

hvor der er Nød og Nødlidende: Hver Dag har sin Plage. a) Særdeles Nød, almindelig Nød, yderlig Nød, denne er Nødens Dag; b) men neppe er nogen Tilstand saa vanskelig, nogle Omstændigheder saa farlige og forvirrede, at den Gudfrygtige aldeles skulde tabe sit Haab.

Her kan være og komme meget at klage over, men ey at fortvivle over; thi den Almægtiges Frelse bliver aldrig savnet af hans gudfrygtige og tillidsfulde Tilbedere. Det er got, siger Propheten, at man haaber og er stille indtil HERrens Frelse; thi han forkaster ikke ævindeligt, og dersom han bedrøver, skal han forbarme sig efter sin store Miskundhed. c) Dette er Prophetens herlige Trøst for de fangne Jøder i Babylon; men tillige en opmuntrende Lærdom for os, som vel, enhver i sær, kan have sine, dog ikke saa haarde, Trængseler at sukke over. Var det ikke umueligt for ham, den Almægtige, da Hielpetimen kom, at sønderslaae Jødernes Lænker, endskiønt de syntes fordømte til et ævigvarende Fængsel, hvor meget meere mueligt vil det blive ham, at gjøre Ende paa den ringere Nød, der kan trykke os. Befael HERren dine Veye, og haab paa ham, han al vel gjøre det. d) Haaber paa ham altid, kiære Folk, udøser eders Hierter for ham. e) — Derpaa kommer det an, at vi ere HERrens kiære Folk, hans igienfødte og gudfrygtige Folk, før kunne vi ikke haabe paa ham, vente det beste fra ham, eller udøse vore Hierters Anliggende for ham. Vi ere allerede overbeviiste om, at Hyklere og aabenbart Ugudelige, saa længe de have i Sinde at blive det, have ingen Ret til at haabe. De Retfærdiges Ven-

a) Matth. 6, 34. b) 2 Kong. 19, 3. c) Begræd. 3, 26. d) Psalm. 37, 5. e) Psalm. 62, 9.

28

telse bliver Glæde; men de Ugudeliges Haab bliver fortabt, a) Øyenskalkes Haab skal fortabes; hans Tillid forgaaer, og hans Haab er en Spindevæv; b) men derimod hedder det: Hvo er iblandt eder, som frygter HERren, som lyder hans Tieneres Røst, den som vandrer i Mørket, og haver ikke Lyset, han skal haabe paa HERrens Navn, og forlade sig paa sin GUD. c) Dette er jo det samme, som staaer i Texten: Hans Frelse er nær hos dem, ham frygte. Haabet hører allene de Troende og Gudfrygtige til, der ere blevne GUDs Folk i Igienfødelsen, og opføre sig som hans Folk i Fornyelsen, et helligt, lydigt og gudfrygtigt Folk. Disse have ved JESUM Christum vor Midler og Saliggjører, vor Talsmand og Forbeder, Tillid til GUD. I ham have vi Dristighed og Tilledelse i Tillid til hans Troe. d) De bygge deres Haab paa de rette Grunde, ey paa egen Værdighed eller fremmed Hielp. Forlader eder ikke engang paa Fyrster, paa et Menneskes Barn, hos hvilket der er ingen Frelse, e)

Ey paa egen Klogskab og Formue; men allene paa HERren og hans guddommelige Egenskaber, hans Miskundhed, hvor dyrebar er din Miskundheds f) — hans Almagt, at han kan gjøre over det, vi bede og forstaae. g) Hans Alviidenhed, du seer jo; thi du, du skuer Møye og Jammer, h) Hans Sandhed, HERrens Ord ere sanddrue, i) Paa hans Forjættelser, paa JESU Fortieneste, i hvem alle GUDs Forjættelser ere Ja og Amen, bygge de deres Haab om Frelse, og dette er et velgrundet Haab.

a) Ordspr. 10, 28. b) Job. 8, 13-14. c) Es. 50, 10.

d) Eph. 3, 12. e) Psalm. 146, 3. f) Psalm. 36, 8.

g) Eph. 3, 20. h) Psalm. 10, 14. i) Psalm. 33, 4.

29

I saadan Orden, og paa saadan Maade haabe de, og i Haabet bede B) om velsignede Virkninger af denne Frelse til aandelige og legemlige, til særdeles og almindelige Lyksaligheder, derom taler Texten i de øvrige Ord: Ære maae boe i vort Land—og skal sætte dens Trin paa Veyen.

Det synes, som GUds Aand ikke har kundet finde Ord nok til at udtrykke de Velsignelser og Lyksaligheder, som HERrens benaadede Folk maae haabe og bede baade for dem selv og andre.

I Almindelighed hedder det: Ære maae boe i vort Land, hvilke Ord jeg har allerede forklaret om GUds Ære, som der frelste Land og Lands Indbyggere skulle med Hierte, Mund og Levnet see at befordre og udbrede; men Ordene indbefatte endnu mere i sig, i Almindelighed alt det, der siden anføres: aandelig og timelig Lyksalighed, en blomstrende Tilstand i Stedet for den forrige ynkværdige Tilstand.

Det er et Lands Ære naar der staaer vel til i GUds Kirke; naar GUds Ord læres puurt og reent, og: vi, som det sømmer sig GUds Børn, lade det udtrykkelig tilsyne i vort Levnet, leve efter Ordet, og lade det boe riigelig iblandt os, a) voxer i Troe og Christelige Dyders Øvelse efter Ordet. Naar retfærdige Love og Anordninger, overensstemmende med GUds Love, baade gives og holdes over. Naar enhver er troe i sit Kald og sine Kalds Pligters Efterlevelse.

Naar GUD, som han kan og vil, velsigner enhvers Flid, foreenet med Guds frygt, til alle Stændernes Vært og Velfærd. Dette er et Lands Ære,

a) Coll. 3, 16.

30

dette haaber, dette beder GUds Folk: Ære maae boe i vort Land.

I Besynderlighed hedder det: Miskundhed og Sandhed. Disse Ord kan forklares om det Gode at nyde, og det Gode at øve, til vores eget og det almindelige Beste: 1) Om det Gode at nyde: Miskundhed og Sandhed møde hverandre. Naar GUD gjør sit Folk Got til Legem og Siel i Tid og Ævighed, der er hans Miskundhed. Miskundhed er altsaa er Hoved-Ord, og viser ey allene GUds gode Hiertelaug til os; men endog det Gode, vi nyde fra ham, ey allene alle i Almindelighed; thi HERren er god mod dem alle, naadig, barmhiertig, langmodig og af stor Miskundhed; a) men hans troende og haabende Folk i Særdeleshed: HERre din Miskundhed være over os, som vi haabe paa dig. b) Naar GUD vil love sit Folk Got, saa bruger han det Ord, Miskundhed: Jeg er HERren din GUD, som gjør Miskundhed. c) Naar han opfylder hans Løfter, det er hans Sandhed, og da møder HERrens Miskundhed og Sandhed hverandre, og saaledes ere altid forenede, HERrens Veye ere Miskundhed og Sandhed for dem, der frygte ham, og holde hans Pagt og Vidnesbyrd, d) Ligeledes Retfærdighed og Fred kysse hverandre. Vi, som ere retfærdiggjorte af Troen, have Fred med GUD ved vor HERre JESUM CHRISTUM. e) Retfærdighed, Christi Retfærdighed tilegnet og skiænket ved Troen, Levnets Retfærdighed, som enhver Retfærdiggjort er forbunden til, og faaet Naade og Kraft til. f) Den Retfærdighed har

a) Psalm. 145, 8. 9. b) Psalm. 33, 5. c) 2. Mos. 20, 6. d) Psalm. 25, 10. e) Rom. 5, 1. f) Tit. 2, 12. 13. 14.

31

den søde GUds Fred i Følge med sig, a) der er høyere end vor Fornuft og Forstand. Retfærdighed og Fred, GUds Riges Hovedgade ere som 2 kiære Søstre, der omfavne hinanden, og glædelig over at blive samlede, da kysse Retfærdighed og Fred hverandre.

Sandhed skal opvoxer af Jorden. GUds Ord, der er Sandhed, b) skal faae Fremgang paa Jorden. Sande christelige Dyder, som kaldes Sandhed, Troe, Haab, Kiærlighed, Glæde, Fred & c. c) skal voxer som velsignede Planter, hvilke den himmelske Fader selv har plantet, saa GUds Kirke er Jorden, GUds Ord er Sæden, Ordets og Sacramenternes Brug er Vandingen til Jordens Frugtbarhed, og det Gode, GUD virker i og hos os, er Væxten og Planterne, de skulle voxer som Græs, og som piiler hos Vandbække. d) Saa er hverken den noget, som planter, ey heller den, som vander; men GUD, som giver Væxten. e) Retfærdighed skal see ned af Himmelen. Naar GUD paa sit Folkes Poenitentze og Troe til Christum haver forladt dem, som Israel, deres Synder, f) skiult med Christi Retfærdighed alle deres Misgierninger, og de ere blevne for hans Øyne som de, der finde Fred, g) da seer Retfærdighed ned af Himmelen, bliver dem skienket fra Himmelen, fra GUds Dom i Himmelen, og føles i Syndernes eget Hierte, at han er retfærdiggjort, hans Overtrædelser ere udslettede, som en Skye, hans Misgierninger, som en Taage. h) Da følger ogsaa heraf Haab om allehaande timeligt Gode baade for sig og sine Medborgere, som en velsigned Virkning af at have faaet Fred

a) Philip. 4, 7. b) Joh. 17, 17. c) Psalm. 86, 11. d) Es. 44, 3. e) 1. Cor. 3, 66. f) Es. 40, 2. g) Høys. 8, 10. h) Mich. 7, 18-19.

32

med GUD: HERren skal ogsaa give det Gode. Det skal være min Lyst at gjøre dem got. a) Alle gode og fuldkomne Gaver skal komme her oven ned fra Lysenes Fader, b) Det er i Almindelighed talet: HERren skal ogsaa give det Gode; thi hvor meget er det Gode, som du haver giemt til dem, som dig frygte, c) Derfor er og det timelige Gode ikke udelukket; dette umistelige Gode: Landet skal give sin Grøde. GUD vor GUD skal velsigne os, d) give os Regn og frugtbare Tider af Himmelen, og fylde vore Hierter med Føde og Glæde, e) Den almægtige Skaber og Opholder skal befale Jorden at give sin Væxt til Menneskenes og Creaturernes Ophold. Han vil bønhøre Himmelen, og Himmelen skal bønhøre Jorden, og Jorden skal bønhøre Kornet, Mosten og Olien, og de skulle bønhøre Israel, f) Endelig Retfærdighed skal han lade gaae frem for sit Ansigt, og sætte dens Trin paa Veyen. Naar det i et og andet Stykke, i sær i Henseende til jordiske Lyksaligheder, skulle fattes GUDs Folk, saa skulde dog den anførte for GUD giældende Retfærdighed, ligesom Dronningen for alle de andre Gaver og Dyder, gaae og gielde, være GUDs Folkes herligste Prydelse, g) største Velsignelse, deres banede og slagne Vey til og ind i Himmerig, hvor Retfærdigheds Krone er henlagt til dem. h) Lader PORTene op, at der indgaaer et retfærdigt Folk, som har bevaret Troen, i) Christi Blod og Retfærdighed, den Æres Klædning er; jeg veed, hvormed jeg skal for GUD bestaae, naar jeg i Himlen skal indgaae.

a) Jerem, 32, 41. b) Jac 1, 17. c) Psalm, 31, 20.

d) Ps. 67, 7. 8. e) Apestl. G 14, 17. f) Hof. 2, 21. 22.

g) Es. 61, 10. h) 2. Tim. 4, 8. i) Es. 26, 2.

33

Men som Ordene ere afhandlede om det Gode, vi haabe og begiære at nyde, saa forklares de og 2) om det Gode at øve, saadanne Dyder og Pligter, som enhver i sin Stand og Sted maae lægge Vind paa, og udkræves efter Christendommens Regler, baade til sin egen og det almindelige Selskabs Nytte og Velfærd, der er Miskundhed og Sandhed, Retfærdighed og Fredsommelighed, Dyder og Pligter, nødvendige og nyttige til et Lands Lyksalighed baade for Øvrighed og Undersaattere.

A) Det er en velsigned Regiering, hvor Kongen, som den ypperste og de, der udsendes af ham i Rigernes Sag, ere saa dydige. Jordens Konger ere jordiske Guder; Jeg har sagt, I ere Guder paa Jorden. a) De bære GUDs Billede, ey allene i Høyhed og Herlighed, men endog i Miskundhed og Godhed, i Retfærdighed, i Sandhed og Redelighed, til Undersaatternes Velfærd. Næst Kongen ere her de Vældige, som nærmest staae for hans Ansigt, b) som bruges i Rigernes Anliggende, og hvis Raad eller Daad kan have stor Indflydelse i det Almindelige. Regenten og Rigerne ere saa nøye forenede, at Vel eller Vee kan ikke treffe den eene, uden tillige at treffe den anden. Af Kongernes og deres fornemmeste Betienteres Forhold hænger unægtelig Folkets Skæbne. GUD giver Konger i Vrede og Konger i Naade:

Hvor fornødent er da ikke GUDs Folkes Haab og Bøn om dydige Konger og Øvrigheds personer, god og forstandig Øvrighed, der slægter GUD paa i Miskundhed, Redelighed, Retfærdighed, Fredsommelighed. Dette har altid været og

a) Psalm. 82, 6. b) 1. Sam. 16, 16.

34

bliver en velsigned Frugt af Forsoning med GUD, Lydighed imod GUD, Haab og Bøn til GUD: Beder for Staden til HERren; thi, naar det gaaer den vel, gaaer det og eder vel. a)

Saa kiær vor Rolighed, Velfærd og Lykke er os, saa høyt forbindes vi til at bede om saa velsigned en Regiering, hvori de anførte Dyder møde hverandre, og samles til eet Maal, GUDs Ære, Rigernes Velfærd; Jeg formaner først for alle Ting, at der gøres ydmygelige Begiæringer, Bønner og Forbønner; — b)

Men B) det er og et velsignet Land, hvori Undersaatterne lægge Vind paa Dyd og Gudsfrygt, enhver i sin Stand og Sted slægter GUD paa i Miskundhed, Godhed, Kiærlighed, Tienstfærdighed, i Sandhed, Redelighed i Hierte, Ord og Gierninger imod GUD, imod Kongen, imod enhver, i Retfærdighed, i sine almindelige og besynderlige Pligters Efterlevelse og sine Gierningers Overensstemmelse med GUDs og Kongens Love, i Fredsommelighed og andre christelige Dyder, saa fremmes GUDs Ære, vores egen og andres Velfærd.

Dette er da Forklaringen over Ordene: Miskundhed og Sandhed skal møde hverandre, Retfærdighed og Fred kysse hverandre.—

Seer I nu, hvor lyksaligt et Folk GUDs Folk er. Hvor meget de tør haabe og bede, naar de ved en levende Troe

til JEsu ere traadde ind i Naade-pagten med GUd, og lægger Vind på, som GUds Folk, at frygte og lyde ham, Guds frygt er nyttig til alle Ting. c)

a) Jerem. 29, 7. b) 1. Tim. 2, 1. 2. c) 1. Tim. 4, 8.

35

Kommer, og gjører da pagt med GUd, at I ville være hans Folk. Denne skal sige: Jeg er HERrens. Denne skal skrive med sin Haand: Jeg hører HERren til. a)

Kommer, og bekiender eders Afvigelser fra hans Pagt, eders og Landets Syndeskyld for GUd, med ydmyg Bøn til ham, at han for JEsu Blods og Døds Skyld vil udslette vore og Landets Overtrædelser, og afvende sin Vrede fra Kongen og os.

Kommer, og opoffrer eder med Legem og Siel til hans Tieneste og Lydighed. Viser i Ord og Adfærd, I ere en udvalgt Slægt, et kongeligt Præstedømme, et helligt Folk, et Folk til Eyendom — b) Forbinder eder til at prise GUd i eders Legem og Aand, som begge høre ham til. c) Denne er Dagen, HERren gjorde: Lader os glædes og frydes i ham. d) Denne Dag skal være for eder til en Amindelse, og den skal I høytidelig holde til en Høytid for HERren. e)

Kommer saa, og haaber, ja begierer i denne Orden alt behøvende til særdeles og almindelige Lyksaligheder.

Den Almægtige skal frelse i 6 Bedrøvelser, og i 7 stal intet Ondt røre dig. f) Ville I lyde mig, da skulle I nyde Landets Gode. g) O! at du vilde agte paa mine Bud, saa skulde din Fred være som Floden, og din Retfærdighed som Havets Bølger, h)

Frygte vi GUd, saa ville vi ikke frygte, om Jorden rystede, og Biergene hensidde midt i Ha-

a) Es. 44, 5. b) 1. Petr. 2, 9. 10.

c) 1. Cor. 6, 20. d) Psalm. 118, 24. e) 2. Mos 12, 14. f) Job. 5, 19. g) Es. 1, 19. h) Es. 48, 18.

36

vet. Flodens Strømme skal glæde GUds Stad iblandt den Høyestes Boliger, a) HERren Zebaoth er med os, Jacobs GUd er vor Ophøyelse, Sela!

Israel sig forlade Paa GUds Barmhertighed Og paa hans store Naade,

Som han saa manged Over sit Folk udøser,

Den fromme HERre og GUd, I det han dennem løser Af Synd og Sorrig ud. AMEN.

a) Psalm. 46, 3. 5. 8.